

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument met overgangszone van het ongevalskruis Winderickx in Sint-Genesius-Rode

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Overwegende dat het advies van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Genesius-Rode niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 25 september 2017, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het ongevalskruis Winderickx aantoonst;

Overwegende dat het ongevalskruis Winderickx als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: Het ongevalskruis is een representatief doch zelden bewaard gebleven voorbeeld van een memoriekruis uit de vroege 19de eeuw, hier in het bijzonder voor Egidius Winderickx die hier volgens het Nederlandstalige opschrift in 1805 verongelukte;

Overwegende dat het ongevalskruis Winderickx als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: Het ongevalskruis is een representatief doch zeldzaam voorbeeld van een memoriekruis uit West-Brabant met alle typische kenmerken voor de streek: arkozesteen, gelobde uiteinden, kwartronden in de kruisoksels, volks vormgegeven Christusfiguur in hoog reliëf op de kruising van de armen;

Overwegende dat de afbakening van een overgangszone noodzakelijk is omwille van volgende motivatie: Het ongevalskruis Winderickx staat opgesteld op het openbaar domein, op een van op de straat goed zichtbare plaats met de tekst naar de straat gekeerd,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

ongevalskruis Winderickx, Dreef zonder nummer in Sint-Genesius-Rode, bekend ten kadaster: Sint-Genesius-Rode, 1ste afdeling, sectie C, deel uitmakend van het openbaar domein.

De volgende onroerende goederen worden voorlopig beschermd als overgangszone bij het monument het ongevalskruis Winderickx, de directe omgeving van het ongevalskruis, Dreef zonder nummer in Sint-Genesius-Rode, bekend ten kadaster: Sint-Genesius-Rode, 1ste afdeling, sectie C, deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen en de overgangszone zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Het 19de-eeuws ongevalskruis bestaat uit arkoze en is gedecoreerd met gelobde uiteinden, kwartlobben in de oksels, een omlopende decoratieve creus en een volks Christusbeeld in reliëf op de kruising der armen. Het kruis steunt op een sokkel die mogelijk deels ondergronds bewaard bleef. De sokkel loopt uit op voluten en is met een fries in papegaai-bekvorm afgewerkt. Op de sokkel staat het opschrift 'HIER IS VERON=' gebeiteld. Mogelijk bleef ondergronds de rest van het opschrift bewaard dat volgens de literatuur luidt: 'HIER IS VERONGELUKT – EGIDIUS WINDERICKX IN SYN LEVEN PACHTER VAN DE PAPIERMAELERY TOT DWORP DEN 14 JANUARY 1805 - BIDT VOOR DE SIEL'.

§3. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van de overgangszone zijn:

Gezien het publieke karakter van het ongevalskruis dat ter herinnering van een tragisch ongeval op een goed zichtbare plek langs de openbare weg werd opgesteld, wordt er een overgangszone voorzien ter bestendiging van die context.

Art. 3. §1. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de bescherming van het ongevalskruis Winderickx beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen;
- 2° een bewaring ter plaatse wordt geprefereerd. Omwille van verkeerstechnische redenen of ontwikkeling van de aanpalende bouwgrond kan geopteerd worden voor een verplaatsing van het ongevalskruis Winderickx voor zover het terug geplaatst wordt op het openbaar domein en nabij zijn huidige plaats aan de kruising van de Dreef (Sint-Genesius-Rode) en de Vanderveldelaan (Beersel);
- 3° bij een herplaatsing van het ongevalskruis dient voor zover mogelijk de volledige sokkel terug zichtbaar te worden.

§2. Voor de overgangszone gelden de volgende beheersdoelstellingen:

Het plaatsen van bovengrondse constructies binnen de overgangszone die het ongevalskruis aan het zicht van op de openbare weg onttrekken of als visueel storend ervaren worden binnen de open context rond het ongevalskruis dienen vermeden te worden.

§3. In uitvoering van deze beheersdoelstellingen is het verboden het oppervlak van het ongevalskruis Winderickx te herkappen, ook niet met de bedoeling de leesbaarheid te verhogen.

De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. §1. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het verplaatsen, slopen, demonteren, verbouwen of heropbouwen van het ongevalskruis Winderickx;
- 2° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verwerking en aantasting;
- 3° het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen op het ongevalskruis;
- 4° het verwijderen van voegen, alsook voegen of hervoegen op een ander wijze of met een voegspecie van een andere samenstelling of kleur dan de aanwezige;
- 5° reinigen van de natuursteen anders dan met zuiver water onder gecontroleerde druk;
- 6° verwijderen van mossen en korstmossen;
- 7° het uitvoeren van graafwerken, wegenwerken, archeologische opgravingen die de stabiliteit van het ongevalskruis in gevaar kunnen brengen.

§2. Voor de volgende handelingen in de overgangszone moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen of wijzigen van bovengrondse en ondergrondse nutsleidingen en straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
- 2° wijzigingen en werken aan de overgangszone.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

29 JAN. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS